

Prekenverkstedet

<http://www.israelmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

2. søndag i påsketiden – Søndag 19. april 2020

Prekentekest: Joh 21,1–14 Peters fiskefangst

Lesetekst I: Jes 43,10–13 Dere er mine vitner

Lesetekst II: 1 Kor 15,12–21 Nå er Kristus stått opp

Oppstandelsesvitne

Det er krevende å skrive tekstgjennomgåelse når tekstene har så utrolig mye innhold som denne søndagen. De som skal forkynne har en privilegert og stor oppgave – selve livet og håpet skal males frem for mennesker. Samtidig skal vi bli utrustet og engasjert til misjon. For tekstene handler om å være vitne. *Oppstandelsesvitne*.

Jesu oppstandelse var førstegrøden. Vårt håp knyttes til hans oppstandelse, og at vi som tror skal stå opp sammen med han til evig liv. For et håp vi eier – og for et ansvar vi har som er satt til å vitne om hans frelse!

Jeg bruker teksten fra Jesaja 43, og kommer til å gå inn på Israels utvelgelse og oppdrag – å *være et vitne* – i denne gjennomgåelsen. Samtidig må vi minne hverandre om at alle vi som tror er kalt til å være et vitne om Herrens frelse, hans død og oppstandelse. Både for jøde og greker.

Oppstandelse fra de døde

Techiat ha-metim (hebraisk) er det gammeltestamentlige begrepet/konseptet for oppstandelse fra de døde. Vi finner det f.eks. i Daniel 12,2: *Mange av dem som sover i jorden skal våkne, noen til evig liv, andre til spott og evig avsky*. Eller i Jesaja 26,19: *Dine døde skal bli levende, mine lik skal stå opp. Våkn opp og rop av fryd, dere som ligger i støvet! For din dugg er en dugg av lys, og jorden gjør dødnings levende*.

Likevel ser vi i det første århundre ulike jødiske forståelser når det gjelder oppstandelse fra de døde. Det ene synet er representert av fariseer partiet, som trodde på en kroppslig oppstandelse fra de døde. Mens saddukeeren representerer det motsatte – ingen oppstandelse. Dette var et stort stridstema mellom dem, noe vi kan lese ut av bl.a. Apostlenes gjerninger kapittel 23. Paulus, som selv var fariseer, står nå foran Rådet i Jerusalem, hvor *den ene delen av Rådet var saddukeere og den andre fariseere*. Når han taler om oppstandelse fra de døde blir det strid mellom fariseerne og saddukeerne. Grunnen er ganske enkel – *for saddukeerne hevder at det ikke finnes noen oppstandelse* (Apgj 23,8).

Paulus, som fariseer, hadde blitt opplært i en teologi som forkynte de dødes oppstandelse. Likevel står han ikke anklaget fordi han hevder at det finnes en oppstandelse fra de døde, men fordi han *vitner* om oppstandelsen fra de døde. Og oppstandelsen har et navn: Jesus Messias.

Dagen da døden døde

I 1 Kor 15 utlegger Paulus viktigheten av oppstandelsen. Uten Jesu oppstandelse er troen tom, feilaktig og uten mening. Da har vi ingenting å vitne om, og påskens budskap er en løgn. Uten oppstandelsen er fremdeles i våre synder. Uten oppstandelsen = uten håp.

Det er også viktig å fremheve at vår tro og håp ikke bare gjelder livet på jorden. Selvsagt skal troen ha konsekvenser for hvordan vi lever her og nå, men troen er også håp tilet liv etter døden. Dersom vår tro og håp, skriver Paulus, *bare gjelder for dette livet, er vi de ynkeligste av alle mennesker* (1 Kor 15,19). Troens kjerne er Jesu død og oppstandelse. Og Jesus sto virkelig opp, og seiret over døden.

Historiefaget har alltid fascinert meg. Jeg har likt å lese om de store hærførerne, som Alexander den store, Hannibal og Napoleon. De hadde alle veldige hærer, og kommanderte store styrker. Flere av dem kan ha tenkt at de var uslåelige. Likevel måtte de alle gi tapt mot én fiende. Ingen av dem hadde nok styrker, makt eller innflytelse til å drepe deres siste fiende: døden.

Døden fikk siste ordet. Den gjorde krav på dem alle. Det hadde den alltid gjort. Helt til en dag. Dagen da døden møtte sin overmann – Jesus fra Nasaret.

Peter sier på pinsedag i Jerusalem: *Døden var ikke sterk nok til å holde ham fast* (Apgj 2,24^b). Aldri før hadde døden møtt noe lignende. Døden måtte gi tapt. Ja, mer enn det, døden døde. Derfor lyder ordene fra både Det gamle og nye testamentet: *Døden er oppslukt, seieren er vunnet. Død, hvor er din brodd? Død, hvor er din seier?* (1 Kor 15,54-55; Jes 25,8; Hos 13,14).

Et utvalgt vitne

«Er Israel utvalgt?». Dette spørsmålet møter jeg fra tid til annen. Kanskje gjør du det også? På en måte er jeg glad for å kunne samtale og diskutere dette tema, på den andre siden klarer det ikke å fange opp den egentlige kjernen i spørsmålet. Det spørsmålet om Israels utvelgelse kan ikke reduseres til et «ja/nei»-spørsmål.

Da jeg studerte historie på Universitetet i Agder, hadde en av professorene nærmest et slagord som han repeterte til oss studentene. Han brukte å si det når vi kom med våre teser, problemstillinger og formuleringer. Da sa han alltid «*so what?*» (hva så?). Jeg likte når han sa det, for det tvang oss til å tenke. Hvorfor skal jeg undersøke dette spørsmålet? Er dette poenget jeg har funnet egentlig et poeng?

Dersom svaret på Israels utvelgelse reduseres til et simpelt *ja* eller *nei*, så blir vi faktisk nødt til å tenke «*so what?*». Jeg gjør i alle fall det. Det spørsmålet som er av interesse og betydning, etter mitt skjønn, er ikke *om* Israel er utvalgt eller ikke, men *hva* de er utvalgt til.

Søndagens tekster viser oss på mange måter svaret. Profeten Jesaja fremholder som en selvfølgelighet at Israel *er* utvalgt, samtidig er poenget og fokuset hans *hva det betyr at de er utvalgt* av Gud.

Gjennom profeten minner Gud sitt folk om at de er hans vitner og tjener, som han har utvalgt. Videre står at det dette er gjort *for at dere skal kjenne meg og tro på meg og forstå at jeg er Han* (Jes 43,10). For meg vitner disse ordene som selve kjernen i utvelgelsen – det er at folket kjenner, tror og forstår hvem Gud er. For hvem kan vel vitne uten at de kjenner, tror og forstår? Et slikt vitne vil ikke kunne fungere særlig godt. Nei, et vitne må kjenne, tro og forstå. Først da kan de være vitne, i ordets rette forstand.

Som vitne og folk er de kalt til å forkynne Herrens pris (Jes 43,21), og de skal være et *lys for folkeslagene*, så hans frelse kan nå til jordens ende (Jes 49,6). Utvelgelsen har dermed en funksjon, en mening og et oppdrag.

På den ene siden er Israels utvelgelse partikulær (det som gjelder noen få). Det er denne familien, fra Abraham, Isak og Jakob, som Herren velger til oppdrag. Denne familien, dette folket, har i utvelgelsen fått en oppgave – og selv om deres utvelgelse er partikulær er oppdraget universelt. Det gjelder hele menneskeslekten. De skal vitne om Guds frelse like til jordens ender. Det er utvelgelses kjerne. Det er deres oppdrag.

Paulus gjør akkurat det for Rådet i Apgj 23– han vitner om oppstandelsen. Gjennom hele sin misjonsvirksomhet gikk Paulus alltid til *synagogen først*. I hans misjonsstrategi, og forståelse av Guds frelsesplan, er det helt avgjørende viktig at dette folket lærer å kjenne, tro og forstå hvem Messias er. Først da kan de leve i sin utvelgelse som et vitne om Herrens frelse.

Vær et vitne der du er

Han som en gang kalte sine disipler ved Generertsjøens bredder, møter dem igjen der etter sin oppstandelse. De skal ikke lengre fange fisk – de skal være menneskefiskere.

Vi som tror evangeliet, er også kalt til å være vitner om oppstandelsen. Jesu død og oppstandelse må forkynnes, både i ord og gjerning. Samtidig vil jeg understreke at evangeliet er et budskap – og budskap må forkynnes i ord.

Verden trenger oppstandelsesvitnesbyrdet. Israel trenger det. Det er et budskap om seier og håp. Både for jøde og greker.

Vegard Soltveit

Generalsekretær Den Norske Israelmisjon

vegard@israelmisjonen.no